మద్రాసు ఏమయేటట్టు?

(కథానిక)

మద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషన్‌లో రైలు ఆగుతూండగానే లోపల కూచున్న శీతారామయ్యకు చెమట్లుపోసినై. చిరకాలంగా మద్రాసు చూడాలన్న శీతారామయ్య కోర్కె ఫలించింది. పిల్లవాడి మొక్కు చెల్లించుకోనేందుగ్గాను, శీతారామయ్య కుటుంబసమేతంగా తిరుపతి వెళ్ళి, ఏడుకొండలవాడి దర్శనం చేసుకొని మొక్కుబడులు చెల్లించుకొని, యింతదూరం వచ్చాక అనుగులోవున్న మద్రాసుని చూడకుండా ఏలా పోవటమా అని ఆలోచించిన శీతారామయ్య తల్లినీ, భార్యనూ, కొడుకునూ వెంటేసుకొని గూడూరుమీదుగా మద్రాసు వచ్చాడు.

శీతారామయ్య యువకుడైనా పాతకాలం మనిషి. అతనికి మద్రాసు చూడాలన్న కోర్కె యీనాడు కలిగిందిగాదు. చిన్నప్పుడు మద్రాసు చూసొచ్చిన శంకరయ్యమాటలు విన్నప్పుడే అతనికి కలిగింది మద్రాసు చూడాలనే కోరిక. శంకరయ్య బతికినకాలేజీ, చచ్చినకాలేజీ, చైనాబజారును గురించి చిత్రవిచిత్రంగా ఈనాటికీ చెప్తుంటాడు. అవి వింటూన్నంతసేపూ శీతారామయ్య "దీంతస్సాచెక్క? అదెప్పుడైనా సూడాల్సిందేయహే!" అనుకొనేవాడు మనసులో. ఆర్థిక కారణాలూ, యితరత్రా కాలం కలిసిరాకపోవటంవల్లా మనసులోని కోరిక మనసులోనే వుండిపోయింది.

శీతారామయ్య మూడుముళ్లూ వేసుకొన్న మరుసటి సంవత్సరంలోనే ఓనలుసు కలగడమూ వాడికి పుట్టెంట్రుకలు తిరుపతి ఏడుకొండల స్వామికే యివ్వాలని అటు పెళ్ళాంతరఫువాళ్లూ యిటు తనవాళ్ళూ మొండికేసుక్కూచోటం వల్లనూ శీతారామయ్యకు తిరుపతియాత్ర చేయక తప్పిందికాదు. వారంరోజుల్లో తిరుపతి వెళ్ళాలనుకొంటూన్న సమయంలో వాళ్లల్లో ఓ చిన్న గమ్మత్తు జరిగింది.

మీ రాష్ట్రం మీకిస్తామంటూ ప్రధానిచేసిన ప్రకటన పురస్కరించుకొని తెలుగుజిల్లాలలో పరిస్థితులు దర్యాప్తుచేయటానికి వచ్చిన అధికారి సరిగ్గా వాళ్లూరే రావడం జరిగింది. ఆ రోజున జరిగిన బ్రహ్మాండమైన ప్రదర్శనలో ముఖ్యంగా శీతారామయ్యను ఆకర్షించింది "మద్రాసుమనదే" సంఘంవాళ్ళు "చేసిన హడావుడి!" మద్రాసులోనే మా——"అని రాసివున్న అట్ట మోసుకొని శీతారామయ్య ఆయనగారి కారుకడ్డంగా పరుగెత్తికెళ్ళి ఓ పొలికేకపెట్టాడు "మద్రాసు మాదే!"నని. శీతారామయ్యకు ఆరోజున శివమెత్తిపోయిందంటే నమ్మండి. ఆయనచేసిన ఆర్భాటం యింతాఅంతా కాదంటే నమ్మండి.

అప్పటినుండీ మద్రాసు ఎప్పుడెప్పుడు పోదామా అని వుబలాటపడిపోయాడు. సరే పనిలోపని కలిసొచ్చిందని ముసలితల్లినీ, పెళ్ళాన్నీ కొడుకునీ తీసుకొని తిరుపతిబండెక్కాడు.

తిరుపతి కొండలమీద మొక్కుబడులు తీర్చుకొని గూడూరువచ్చి మద్రాసుబండిలో అదీ యక్స్‌ప్రెస్‌లో నానావస్థాపడి ఎక్కింది శీతారామయ్య కుటుంబం.

బండి మద్రాసు స్టేషన్‌లో ఆగీఆక్కముందే శీతారామయ్య కిటికీగుండా బయటికి దూకేశాడు. అలా దూకడం అతనికి వాళ్ళస్టేషన్‌లో అలవాటుమరి. వాళ్ళస్టేషన్‌లో యక్స్‌ప్రెస్ రెండునిమిషాలకంటే ఎక్కువ ఆగదుగా!

భార్య అచ్చమ్మ చంకలోవున్న పిల్లాణ్ణి భర్తకందించి తనూదిగింది. ప్లాట్‌ఫారంపై తిరుగుతూన్న రకరకాల మనుషుల్ని బెదురుబెదురుగా చూస్తూనుంచొంది. శీతారామయ్య ముసలమ్మను దించుకొనేలోపల కూలీలు తలోసామానూ పట్టుకొని నుంచొన్నారు.

కూలీల దగ్గర్నుంచి సామాను గుంజుకొనేసరికి శీతారామయ్యకు తలప్రాణం తోకొకచ్చింది.

"వనశ్రీ"

అయినా కూలీలు వాళ్ళచుట్టూమూగి తమాషాగా మాట్లాడడం మొదలెట్టారు.

అందులో ఒకడు అచ్చమ్మ చేతిలోవున్న పచ్చడిజాడీ లాక్కుని "వామ్మో! పోదాం!" అన్నాడు.

శీతారామయ్యకుఅదిచూసేసరికి అరికాలిమంట నెత్తికొచ్చింది. శంకరయ్య చెప్పిన మాటలు గుర్తున్నై. దడిస్తేలాభంలేదని కూలీమీదకు ఒక్క దూకుదూకి వాడిచేతిలోవున్న జాడీ లాక్కోబోయాడు. వాడు విరుసుగా ఆది క్రిందపడేసి మొట్టైగళకు ఎన్నాదుకుడా కూలీ!"అంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

"అయ్యో నాజాడీ"అంటూ ముసలమ్మ కేకేసింది. అచ్చమ్మ అయోమయంగా మొగుడికేసి చూసింది. శీతారామయ్య కళ్ళెర్రచేసుకొని పళ్లు కొరుక్కున్నాడు. పాపం అంతకన్నా చేయగలిగిందేమీ లేదు. అదే వాళ్ళూళ్లో అయితే వొసిగొయ్య తిరగేసి దబదబా నాలుగుబాదేసి వుండేవాడు వాడ్ని.

ప్లాట్ ఫారంమీద తిరుగుతూన్న జనం వాళ్ళ దగ్గరకు రాగానే ఓ క్షణం ఆగి అదోమాదిరిగా చూసి నవ్విపోతున్నారు. దానికారణం వాళ్లు తిరుపతిదేముడికి మొక్కుబళ్ళు చెల్లించురావటమే! ఆసంగతి పెళ్ళాం నున్నటితలచూసేదాకా శీతారామయ్యకు అర్థంకాలేదు. స్టేషన్‌లో దిగిన గాబరాలో అచ్చమ్మ నెత్తిమీదకు చెంగులాక్కోటం మరిచిపోయినట్టుంది.

"ఓ సేయ్ బోడీ! తలమీద గుడ్డేసుకోయె!" కారం రాసుకొన్నట్టుగా అన్నాడు శీతారామయ్య.

అచ్చమ్మ మొగుడుతలకేసి చూసింది. ఏదో చప్పున గుర్తొచ్చినవాడిలా పైపంచతీసి తలకు చుట్టుకొన్నాడు. ఇదేమీ పట్టనట్టు కుర్రాడు ముసలమ్మ బోడితలమీద గిలక్కాయివేసి కొట్టూ ఆడుకుంటున్నాడు.

ఎలా అయితే శీతారామయ్య కుటుంబం స్టేషన్‌దాటి బయటికొచ్చింది.

"కన్నయ్యశెట్టి సత్రమెక్కడండీ?" దారినే పోతూన్న ఒకాయన్ను అడిగాడు శీతారామయ్య. మొత్తంమీద ఆ వ్యక్తి ఏదో చెప్పాడు. తెలుగ్గానే ఉందిగాని శీతారామయ్యకు అర్థంకాలేదు.

పంచకట్టుకొని తెలుగువాళ్ళలా వున్న యిద్దరి వ్యక్తుల్ని చూసేసరికి ప్రాణం లేచొచ్చింది. దగ్గరికిపోయి ఆప్యాయంగా అడిగాడు అదే ప్రశ్న.

అందులో ఒకాయన ముఖం చిట్లించుకొని— "ఎగ్మూరు పోవయ్యా!"అన్నాడు. శీతారామయ్య నిరుత్సాహంగా వెనక్కు తిరగ్గానే యిలా వినపడింది.

"వెధవగుంపు! పిల్ల దగ్గర్నుంచి తల్లిదాకా బోడి తలకాయలేసుకొస్తారు. ఆ తగలడేవాళ్లు ముందు మద్రాసువచ్చి తిరుపతి పోగూడదూ?"

"అదేనండీ, మనలాంటివాళ్ళకు మాట్లాడాలంటేనే అసహ్యమేస్తుంది!"

శీతారామయ్య హృదయానికి వాళ్ళమాటలు ములుకుల్లా నాటినై. తనలో వాళ్లు అంతగా అసహ్యించుకోవాల్సిందేముందో అర్థం కాలేదు. ఏదో మనవాళ్లుగదా అని ఆశగా పోతే అంత పరాభవమైంది. నిలబడి మాటకూడా చెప్పలేదే వీళ్ళు. వాడే నయం మనమాట తెలియకపోయినా నిలబడి మాటైనా చెప్పాడు, అనుకొంటూ శీతారామయ్య ఎగ్మూరుకు దారితీశాడు.

పట్టణంలో పెద్దబజారులో యివతల నుంచి అవతలకిదాటడం అంటే బలేకష్టమని శంకరయ్య చెప్పిందానివల్ల శీతారామయ్యకు యిదివరకే తెలుసు. పంచ బిగించికట్టి భార్యను తల్లినీ చెరో చేత్తో పట్టుకొని స్టేషన్‌వైపునుండి హాస్పిటల్ వైపుకు దాట్టానికి తయారయాడు.

రయ్యిమనవచ్చే కారులూ, పోయే కారులూ, ట్రాంలూ, రిక్షాలూ, అంతా పద్మవ్యూహంలా వుంది. తెగించి శీతారామయ్య రోడ్డుకు అడ్డం పడ్డాడు. అవతలికి చేరేసరికి ప్రవహిస్తూన్న మృత్యువును దాటినంత పనైంది. అటుపక్క ఓ రెండు ట్రాం బళ్ళూ, యిటు ఓ రెండు బస్సులూ, ఆగడం; అందులో వాళ్లు శీతారామయ్యను ఓ నాలుగుపెట్టడం అతనేమీ పట్టించుకొన్నట్టు లేదు.

మొదట వాళ్ళన్నదేదో అర్థమయి చస్తేగా?

ముసలమ్మ రోడ్డుమధ్యకు రాగానే నోరు తెరుచుకొని అలాగే పైకిచూసింది.

"అదేందే, పైకి సూస్తావ్? ట్రాంబండొస్తుంటేనూ?"

"అది గాదురా శీతాయ్! ట్రాంబండి తీగ మీద్న నడుసుద్దంటారు గాదురా? మరి భూమ్మీదే పోతుందిగదరా?" అంది ముసలమ్మ ట్రాంలైన్ దాటుతూ.

కన్నయ్యశెట్టి సత్రం చేరటానికి వాళ్లుపడ్డ అవస్థ మళ్ళీ శీతారామయ్య చెప్పాల్సిందే లేండి.

రెండోరోజు సాయంత్రం స్టూడియోలు చూట్టానికని పెళ్ళాన్ని తీసుకొని బయలుదేరాడు శీతారామయ్య. సినిమాలు తీసేకాడికి పోయి సూడాలని అచ్చమ్మకు చిన్నప్పట్నించీ వుబలాటం.

మొగుడూ పెళ్ళాం ఎక్కడికి పోబోతున్నదీ కనిపెట్టేసిన ముసలమ్మ అంది.

"బాలరాజు యాసంకట్టినోణ్ణి నాకుచూపించరంటరా?"

"ఓసినీ మీదో తగలాటకం! ఆడకు నువ్వేడొత్తావే? ఆడకు పోటం కష్టం! నీకు మూరు మార్కెటు సూపిత్తాలే తిరిగొచ్చాక!" అని ముసలమ్మకు చెప్పి మొగుడూ పెళ్ళాం బయలుదేరారు. దంపతులిద్దరూ ఎగ్మూర్‌లోవున్న కన్నయ్యశెట్టి సత్రం దగ్గర్నుంచి సరాసరి నడిచొచ్చి పారిస్ కార్నరీలో నంబరు పదిహేను బస్సు ఎక్కారు.

బస్సు కదలగానే అచ్చమ్మ ఎదురుసీట్లో వున్నాయనవాళ్ళోకి ఎగిరిపడడం దాంతో ఆయన లేచి మర్యాదగా సీటు యివ్వడమూ జరిగింది. అది చూసేసరికి శీతారామయ్యకు వళ్లు మండిపోయింది. అల్లంతకోపాన్ని అంగుట్లోనే యిమిడ్చుకొన్నాడు శీతారామయ్య. ఆ శీతారామయ్యే వాళ్ళింటిదగ్గర ఓసారి జీతగాడ్ని రాచుకొని తిరిగిందన్న కారణంగా పెళ్ళాన్ని గొడ్డును బాదినట్టు బాదేను.

బస్సు కండక్టరు "మిన్నాలే పోంగో" గొడవకు తట్టుకోలేక శీతారామయ్య అట్లా అట్లా జరిగి ముందు సీట్లోకిపోయి కూర్చొన్నాడు.

అతనిపక్కనే ఫుల్ సూటులోవున్న ఓవ్యక్తి శీతారామయ్యను పరీక్షగాచూడ్డం మొదలెట్టాడు. శీతారామయ్య దృష్టి ఎదురుగా వున్న ఫోటోపై పడింది. అది పోలీసు శాఖవాళ్లు ప్రకటించిన జేబుదొంగల తాలూకూ ఫోటో. చూసినదాన్ని చూసినట్టు వదిలేరకం మనిషికాదు శీతారామయ్య. అదేదో సగం అర్థమయ్యీ కాకుండావుంది. పక్కనే కూర్చున్నాయని వచ్చి తెలుగులోనే అడిగేశాడు.

"ఏమబ్బా! వాళ్ళంతా దొంగముండవాళ్లు! జేబులుదా కత్తిరిస్తురూ? నీవుదా నిండాభద్రమా వుండుమీ!" అని పక్కవ్యక్తి వచ్చీరాని తెలుగులో మొదలు పెట్టాడు.

శీతారామయ్య పక్కజేబులో వున్న పర్సును ఓసారి తడివి చూసుకొని మళ్ళీ అతని మాటల ధోరణిలో మునిగిపోయాడు. మద్రాసులో తనేమేమిచూసింది యింకా ఏం చూడాలనుకొంటున్నాడో ఏకరువుపెట్టి అతడికి చెప్పడం సాగించాడు.

ఇంతలో బస్సు సెంట్రల్‌లో ఆగింది. శీతారామయ్య పక్కన కూచొన్న వ్యక్తి, యింకా నలుగురైదుగురు దిగిపోయారు. శీతారామయ్య దృష్టి దొంగవాళ్ళ ఫోటోవైపు పడింది. పక్కజేబుదగ్గరకుఅతనిచేయిఅనుకోకుండానేపోయింది. గుండెలు ఘొర్ మన్నాయి! రెండు జోబులు ఆత్రంగా తడివి చూసుకున్నాడు. ఇంకెక్కడపర్సు! అమ్మబాబోయ్! మణిబాక్సు పోయింది!

"నా యాల డబ్బు కొట్టేశాడు!" కదులుతూన్న బస్సులోంచి ఒక్క దూకు దూకాడు శీతారామయ్య. సెంట్రలూ, మూరు మార్కెటూ కలగా పులగంగా తిరిగి, కనిపించిన వాళ్ళకు తన గోడు చెప్పుకుంటూ పారిసు కార్నర్‌కుచేరాడు. పర్సు కొట్టేసినవాడు యింకా తనకు కనపడతాడనే ఆశ పాపం!

శీతారామయ్య హైకోర్టుముందుకు చేరుకునేసరికి అతనిచుట్టూ ఓ పదిమందిచేరి తలోవిధంగా అడగడంసాగించారు పర్సుపోయిన వివరాల్ని గురించి. వాళ్ళు అడుగుతూన్నది తెలియక బిక్కచచ్చి నుంచొన్నాడు శీతారామయ్య.

అందులో ఒకడు"నమ్మల్ది తెలుగుదా!చెప్పుమీయనకు తెలిసి పూడ్సుసూ! ఎక్కడదా వుంచితివీ పర్సూ!" అని అడిగాడు.

శీతారామయ్య కళ్లుపెద్దవి చేసుకొని ఖాళీ జేబు చూపించాడు.

"అడా! ముట్టాలితనం! అక్కడదా ఎప్పిడీ పెట్టితివీ? ఇక్కడ వుండేదిదా దొంగపిల్లకాయలూ!"

"ఏ బస్సులో పూడిస్తివి?" ఇంకొకడు అడిగాడు.

"ఓస్! నీదంతా వోగోల! ఎవడో డబ్బు గొట్టేస్తే యిడిసిపెట్టానంటావ్?" శీతారామయ్య విసుగ్గా కసురుకొన్నాడు.

"ఆమాప్పా! ఏ బస్సులో పోతివి?" మళ్ళీ అడిగాడు ఆ అరవ తెలుగాయన బస్సు నంబరు తెలిస్తే దొంగ దొరికేట్టుగా?

శీతారామయ్య బస్సుసంగతి ఎత్తగానే బస్సులో పారేసుకొన్న డబ్బుసంగతి అటుంచి బస్సులో వదిలేసిన భార్యసంగతి గుర్తొచ్చింది. ఇక ఏడుపే తక్కువ. అచ్చమ్మ ఏమైపోయిందో ఏమో?

రెండోబస్సులో కోడంబాకం వెళ్దామంటే కానీకూడా లేదే?

తెలుగువాళ్ళలా వున్నవాళ్ళతో ఆ సంగతి చెప్పుకొని కొద్దిగా సహాయంచేయమని అడిగాడు.

అంతే డబ్బు అడిగాడో లేదో ఎక్కడవాళ్ళక్కడకు దూసుకుపోయారు.

"పోరా దొంగపిల్లకాయ! నీమాదిరీ ఎత్తినోపేరు సూస్తిని! సుమ్మ పర్సుపోయిందని దుడ్డు అడుగుతురు!" అని శీతారామయ్య ముఖానే అనేసి, అంతవరకూ ఆప్తుడుగావున్న అతగాడు కూడా వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ రోజు శీతారామయ్యపడ్డ అవస్థ చెప్పుకొంటే తీరేదికాదు. మూడోవంతు తెలుగువాళ్ళున్న ఆ పట్టణంలో శీతారామయ్య ఒక మాటకు నోచుకోలేదు. "నా" అనే మనిషి కరువై పోయాడు.

ఎలాగో కన్నయ్యశెట్టి సత్రందగ్గరకు వెళ్ళి ముసలమ్మ చేతినున్న ముడుగులు తీసుకొని సగానికి సగం ధరకు చైనాబజారులో అమ్ముకొని పెళ్ళాన్ని వెతికేపనిలో వూరంతా గాలించాడు. రాత్రి పదిగంటలుదాకా తిరిగినా అచ్చమ్మ జాడ తెలియలేదు. కూవం రివర్ దగ్గరి కొచ్చేసరికి శీతారామయ్యకు అందులో దూకి చద్దామనిపించింది! సత్రంలో ఎదురుచూస్తున్న ముసలితల్లీ, కొడుకూ గుర్తొచ్చి యింటికి వెళ్ళాడు.

భార్యనుగురించిన వూహాలు పరిపరి విధాలుగా పోయినై శీతారామయ్య బుర్రలో. ఏమై పోయిందో ఏమో? ఆడది అందులో ఒంటరిగా యీ పట్టణంలో? అలా ఆలోచించుకుంటూంటే శీతారామయ్య గుండెలు బరువెక్కిపోయినై.

ఆ రాత్రి పెళ్ళాన్ని తలుచుకొంటూ శీతారామయ్య, మద్రాసునీ మద్రాసులో వున్న జనాన్నీ ఎన్ని శాపనార్థాలు పెట్టాడో మరి!

తెల్లవారి వుదయాన్నే అచ్చమ్మ సత్రందగ్గరికి తిరిగొచ్చింది. పెళ్ళాన్ని చూడగనే శీతారామయ్యకు ప్రాణం లేచివచ్చింది! భర్తను చుట్టుకొని బావురుమని ఏడ్చింది అచ్చమ్మ! గత రాత్రి తనకు జరిగిందంతా ఏకరువుపెట్టి చెప్పింది అచ్చమ్మ. అందులో శీతారామయ్యకు ఎంతవరకు నమ్మాలో అర్థంకాలేదు.

ధూత్! ఇక్కడ ఓ క్షణంకూడా వుండకూడదని శీతారామయ్య కుటుంబంతో సహా యక్స్‌ప్రెస్‌లో యింటికి ప్రయాణమైనాడు.

శీతారామయ్య వాళ్ళూరుపోగానే ముందు "మద్రాసు మనదే సంఘం" వాళ్ళ ఆఫీసుకుపోయి, ఆఫీసుముందు పెట్టివున్న తడికను, ఆ రోజు తను భుజానేసుకొని తిరిగిన తడికను ఎత్తుకుపోయి వూరుబైట నల్లచెర్లో పారేస్తూ యిలా అనుకొన్నాడు. "యదవనాయాల మద్రాసు! ఎవ్వక్కావలహేస్!"